

כ"ב אייר תשע"ז
19 מאי 2017

לכל מאן דבעי,

פתרון ההנגשה "Right-Hear" של חברת זיקיתאפ בע"מ

א. פתח דבר

מסמך זה מרכז את חוות דעתי באשר לפתרון ההנגשה "Right-Hear" של חברת זיקיתאפ בע"מ, לעניין הנגשה קולית במבנים עבור עיוורים ואנשים עם לקות ראייה.

הבקשה לכתובת מסמך זה, נעשתה לאור פנייתה של חברת זיקיתאפ בע"מ בעלת הפתרון ושל גורמים נוספים אלי.

ב. אודות כותב חוות הדעת

עו"ד איתן עמרם, ממונה נגישות וקידום זכויות אנשים עם מוגבלות - לשכת עורכי הדין בישראל. בעלים ומיסד משרד עורכי דין "איתן עמרם ושות'" המתמחה בנושא הנגישות (כולל הנגשה טכנולוגית), ושמירה על זכויות אנשים עם מוגבלות.

מייסד ויו"ר עמותת "מכון עמרם" - לנגישות וקידום זכויות אנשים עם מוגבלות בחברה. מרכז ומרצה אקדמי בקורסי רכזי נגישות ולימודי עומק בדיני נגישות לעורכי דין ודירקטורים, מטעם לשכת עורכי הדין בישראל ואוניברסיטת אריאל. יועץ טכנולוגי בהנגשת השירות והאינטרנט במשרדי ממשלה ובחברות גדולות במשק הישראלי.

ג. אודות הפתרון

כיום, לאור החדשנות הטכנולוגית המתמדת בשוק מכשירי הטלפון החכמים, בד בבד עם יכולות ההנגשה העשירות המוטמעות בהם, הפכו מכשירים אלו לכלי עזר חיוני לעיוורים ולאנשים עם מוגבלות ראייה.

חברת זיקיתאפ בע"מ, פיתחה פתרון הנגשה בשם "Right-Hear" מבוסס טלפון חכם, אשר נועד לשמש כלי להכוונה והתמצאות במרחב הציבורי ובמבנים ציבוריים סגורים, עבור אוכלוסיית העיוורים ולקויי הראייה.

כל שנדרש מאדם עם מוגבלות ראייה המעוניין להיעזר בפתרון זה, הינו "להוריד" אפליקציה חיונית למכשיר הטלפון החכם שלו ולהפעיל האפליקציה בעת הצורך.

מדובר בפתרון טכנולוגי מתקדם, המאפשר ניווט והתמצאות במרחב הציבורי, באמצעות הכוונה קולית המועברת ישירות לאוזנו של המשתמש, תוך שמירה על פרטיותו ומבלי להפריע לציבור.

ד. מהות הסוגיה

הסוגיה העומדת בפתחנו הינה בדיקה האם פתרון ההנגשה "Right-Hear" של חברת זיקיטאפ בע"מ, יכול לשמש כחלופה טכנולוגית ראויה לסימן מוביל ולשלט קולי גם בבניין ציבורי חדש (נוסף להנגשה דומה החלה גם על בניין ציבורי קיים), עבור עיוורים ואנשים עם לקות ראייה, בהתאם לתקנות ולתקן, וזאת חרף אי הבהירות בעניין זה ביחס לסימני עזר בתוך מבנה כ"אמצעי עזר להכוונה קולית" במקומות ציבוריים חדשים.

ה. עמדתי בנושא

בסעיף זה אבחן את הוראות התקנות ומשמעותן בהקשר לפתרון הנ"ל.

הגדרת המונח "אמצעי להכוונה קולית" מפורטת בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי קיים), תשע"ב 2011 בתוספת הראשונה סעיף 2, במסגרת הוראות בדיקה וביצוע התאמות נגישות, פרט משנה (16) "הכוונה", כדלקמן:

בפרט משנה זה –

"סימן מאתר", "סימול מוביל" - כהגדרתם בחלק ה'1 לתקנות התכנון
"אמצעים להכוונה קולית" – אמצעי המופעל בהימצא אדם במקום מסוים בבניין קיים ומוסר
לו מידע קולי, והכל בהתאם להוראות לפי פרק ה'1 לחוק.

המחוקק הגדיר את משמעות "אמצעי הכוונה קולי" - כמכשיר המספק מידע קולי לאדם עם מוגבלות ראייה כאשר הוא נמצא במקום מסויים בתוך בניין קיים.

הגדרת "סימן מוביל", מפורטת במסמך התקן הישראלי ת"י 1918 חלק 6, סעיף 1.3.5 כדלקמן:

"1.3.5 סימן מוביל (guiding pattern or directional indicator)"

רצועה, קו מפגש בין שני משטחים או רכיב פיזי, המצויים על פני השטח המיועד לתנועת הולכי רגל או בצמוד לו, הניתנים לזיהוי על ידי הולך רגל עם מוגבלות ראייה, והמיועדים לסייע לו למצא את דרכו אל יעד מוגדר, כגון כניסה לבניין, עמדת מודיעין, מעלית ועוד."

באשר ל"סימן פיזי" קובע התקן כי יש לסמן רצועה פיזית בין שתי נקודות, שתאפר להולך רגל עם מוגבלות ראייה למצא את דרכו בצורה עצמאית אל יעד מוגדר כגון עמדת מודיעין, דלפק וכ"ו.

הגדרת "שלט קולי" אנו מוצאים במסמך התקן הישראלי ת"י 1918 חלק 4, סעיף 2.1.9 שם מפורט כדלקמן:

"2.1.9 שלט קולי – שלט קולי ראו הגדרה 1.3.17) יכול להיות מסוגים שונים ולמטרות שונות. כך לדוגמה אפשר שיוצב לצורך מתן מידע כחלופה לשלט כתוב עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית, או שישמש כאמצעי לזיהוי לקבלת מידע, או/גם להכוונה ולהתמצאות במרחב עבור אנשים עם מוגבלות ראייה. אפשר שהשלט הקולי יופעל בדרכים שונות, לדוגמה: באופן יזום (הפעלה מכוונת), באופן אוטומטי (הפעלה לא מכוונת), או בהפעלה מרחוק באמצעים כגון קורא תגיות, שלט-רחוק או ישומון (אפליקציה) בטלפון חכם.

... 2.1.9.1

א הפעלה מכוונת ...

1א הפעלה באמצעות לחיצה ...

2א הפעלה באמצעות יחידת משתמש אישית (כגון שלט-רחוק, טלפון חכם, קורא תגיות)

א.2.1 שלט קולי הכולל יחידת בסיס ויחידת משתמש אישית המזה את קיומו של השלט הקולי ומאותת למשתמש באמצעות רטט או/וגם חיווי קולי. המשתמש מפעיל באמצעות יחידת המשתמש האישית את יחידת הבסיס לקבלת המידע הקולי.

2.1.9.2 יחידת הבסיס

יחידת הבסיס של שלט קולי תאפשר השמעת מידע קולי (מלל או צליל)

באשר ל"שלט קולי" מתייחס התקן גם לאפשרות של יישום באמצעות ישומון (אפליקציה) בטלפון חכם.

לאור ההגדרות המפורטות לעיל הן בתקנות והן בתקן, באשר ל"אמצעים להכוונה קולית", "סימן מוביל" ו"שלט קולי", עולה הכי הפתרון Right-Hear (כפי שמפורט לעיל) יכול להוות חלופה טכנולוגית ראויה לסימן מוביל וכן ל"שלט קולי" בתוך בניין ציבורי קיים ואף לחסוך במספר מקומות את הוספת ה"סימן המוביל".

מדובר בפתרון כלכלי שחוסך לנותן השירות ממון רב, עם זאת מאפשר לו לספק שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות ראייה כפי שקבע המחוקק.

יתרה מכך מדובר בפתרון השומר על פרטיותו של המשתמש שכן המידע מושמע ישירות לאוזנו של המשתמש ובנוסף אינו מפריע לכלל הציבור.

דא עקא, דברים אלו יפים במקום ציבורי קיים שהוא בניין, אולם, אף על פי שהשכל הישר אומר כי חלופה זו יפה גם בבניין ציבורי חדש, ברם אין תקנות בניין ציבורי חדש מתייחסות לכך, הואיל והן נכנסו לתוקפן רק בשנת 2009, בתקופה בה לא היו קיימים פתרונות טכנולוגיים מתקדמים מסוג זה, ומשכך פתרון טכנולוגי חדשני זה, מהווה חלופה ראויה רק בבניין ציבורי קיים.

לדעתי, אין ספק כי בהזדמנות הראשונה בה יבוצעו תיקונים בתקנות בניין ציבורי חדש, יותאמו התקנות לרוח התקופה ופתרונות מתקדמים מסוג של "Right-Hear" ודומיו, יהוו חלופה טכנולוגית ראויה להנגשה עבור עיוורים ואנשים עם מוגבלות ראייה בבניין ציבורי חדש.

ו. סוף דבר

לאור כל האמור לעיל ולאחר בחינת הפתרון הנ"ל אישית, לרבות התקנה במשרדי והתנסות ע"י אנשים עם מוגבלות ראייה ולאור היכרותי את החוק, התקנות והתקנים הרלוונטיים בנושא שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, עולה כי, פתרון ההנגשה Right-Hear יכול להוות חלופה טכנולוגית ראויה לסימן מוביל בתוך בניין ציבורי קיים כל שכן בבניין ציבורי חדש.

הנני מאשר כי מסמך זה נכתב על בסיס היכרותי והבנתי את החוק, התקנות והתקנים הרלוונטיים וניסיוני הטכנולוגי.

בכבוד רב
איתן עמרם
יו"ר מכון עמרם